

EKONOMİ POLİTİK

Erinç Yeldan, 5 Mayıs 2015

TCMB'de Bir Hayalet Dolaşüyor...

Nisan ayı enflasyonu tüketici fiyatları için yüzde 7.91 olarak gerçekleşti. Söz konusu enflasyon oranı geçen senenin aynı dönemine (Nisan 2014) görece hesaplanmış. Eğer 12 aylık ortalamalar üzerinden hesaplanırsa enflasyon yüzde 8.57'ye yükseliyor. TÜİK verilerine göre, fiyatları ortalamanın üzerinde artan (ve dolayısıyla enflasyonun sürükleyicisi olan) mallar, yüzde 14.56 ile gıda ürünleri ve yüzde 13.84 ile otel ve lokantacılık hizmetleri. Yani “gıda” mallarındaki fiyat artışları enflasyonun ana nedeni olarak değerlendirilmekte. Kısacası, *Manifesto*'nun o çok ünlü açış cümlesini anarak diyebiliriz ki, Merkez Bankası yeni bir hayaletle sarıldı: *gıda fiyatları hayaleti*...

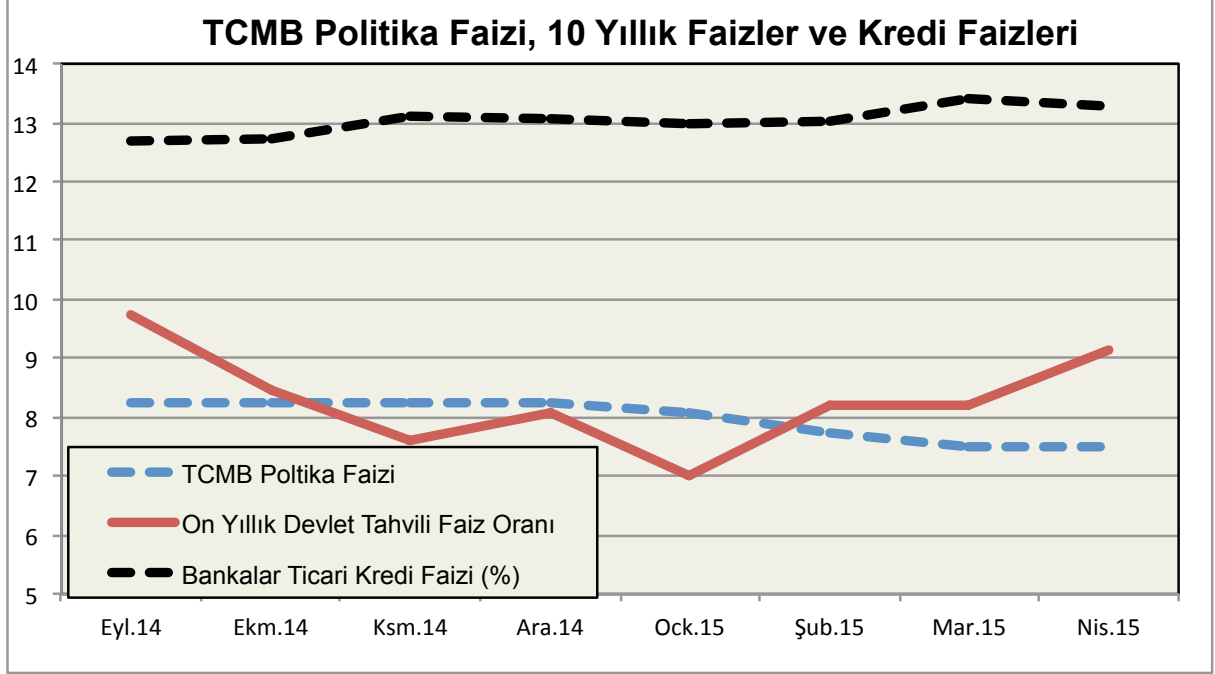
Halbuki Merkez Bankası yıl sonu için enflasyon hedefini önce yüzde 5.5 olarak koymuş, daha sonra daha geçtiğimiz hafta sonunda yayımlanan *Enflasyon Raporu*'nda da yüzde 6.8'e yükseltmişti. Dolayısıyla enflasyonun görünümü hala TCMB'nin hedefinin üstünde seyretmeye devam ediyor. Aslında bu politika takvimi son üç senedir sanki düzenli olarak uygulanıyor. Önce hedef konulup, sonrasında da “dışarıdan olumsuz bir gelişme” bahane edilerek hedef revize ediliyor. Geçtiğimiz senelerde, cari açık dahil, ulusal ekonomide yaşanan her türlü olumsuz gelişmenin başlıca sorumlusu *petrol fiyatları* idi. Şimdi küresel piyasalarda petrol fiyatlarındaki gerilemenin yerini “gıda fiyatları” açıklaması almış gözüküyor.

Gerçek şu ki, TC Merkez Bankası 2001 sonrasında adına “merkez bankası reformu” diye anılan uygulamalarla ekonomiye yön verme doğrultusunda kullanabileceği tüm istikrar araçlarını zaten elinden çıkartmış ve küresel piyasaların spekülâtif kararlarına teslim olmuştu. Sadece fiyat istikrarıyla kendisini sınırlayan merkez bankasının Beştepe'den gelen siyasi baskılara dayanmadığı ve enflasyona ilişkin olarak ne bir gerçekçi hedef saptayabildiği, ne de enflasyonla mücadele için elindeki sınırlı araçları kullanabildiği anlaşılmaktadır.

Mevcut ortamda yüzde 9.5 düzeyinde seyreden Devlet iç Borçlanma Senetleri (DİBS) uzun vadeli faizleri ve yüzde 13.5 düzeyinde olan bankalar kesimi kredi faizleri ile karşılaştırıldığında, Merkez Bankası'nın %7.50'lik politika faizinin (1 haftalık repo faizi) piyasa dengelerinden ne kadar uzakta kaldığını gözlemekteyiz. Piyasalar ile giderek ayrışan merkez bankasının bu görünümü, teknik bir hedef haline dönüştürülmüş olan “verim eğrisini yatay tutmak” söyleminin de gerçekliliğini tümüyle yitirdiğini belgeliyor.

Aşağıdaki Şekil'de DİBS 10-yıllık uzun dönem faizleri ve bankacılık kesimi ticari kredi faizlerinin son altı aylık seyir izlenmekte. Yüzde 7.50'de iki aydır sabit tutulan TCMB'nin politika faizinin “piyasa” faizlerine yön verme olanağının kalmadığı Şekil'den açık olarak görülmekte. TCMB'nin artık neredeyse kutsallaştırılmış fiyat istikrarını sağlamak hedefinin, bir yanda siyasi baskılar, bir yandan da sermaye hareketlerinin kontrolü ve yönlendirilmesine yönelik müdahale araçlarının neoliberal dogmatik saplantılarla elden çıkartılması sonucunda tutturulması artık olanaklı gözüküyor.

Bu şartlar altında küresel sermaye hareketlerinin spekülâtif “oyunlarının” bir parçası olarak savrulan merkez bankasının güvenilirliğini yitirmesi ve olumsuzlaşan beklentilere dayalı “yapışkan” enflasyon tehlikesinin de körüklenmesi kaçınılmaz gözüküyor.

Kaynak: TCMB veri dağıtım sistemi.